

RÜTMIMUUSIKA ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

Valga Muusikakooli eesmärgiks vastavalt põhimäärusele on muusikaalase hariduse omandamise võimaluste loomine ja noore toetamine tema kujunemisel hästi toimetulevaks ühiskonnaliikmeks ning kohaliku kultuurielu edendamine.

Kooli **esmaseks ülesandeks** on laste ja noorte muusikaalaste võimete avastamine ja õppekavapõhine arendamine, sealhulgas professionaalse muusikahariduse omandamiseks tarviliku ettevalmistuse võimaldamine.

2. ÕPPEPROTSESS

Muusikakooli õppekeeleks on eesti keel.

Õpe koolis toimub õpperühmades ja individuaalselt.

Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab järgmise kalendriaasta 31. augustini. Õppeperiood on vähemalt 175 kalendripäeva. Nominaalne õpiaeg kestab 7 aastat. Õppeaastas on 35 õppenädalat.

Õppevaheajad koolis on üldhariduskooli õppeaasta koolivaheaegadega samal ajal ning need on igaks õppeaastaks määratud haridus- ja teadusministri määrusega. Õppetunni pikkus on 22,5 – 67,5 minutit. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit.

Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse tunniplaanis, mille kinnitab kooli direktor.

Muusikaliste eelduste väljaselgitamiseks toimuvad õppeaasta lõpus vastuvõtukatsed. Vajadusel korraldatakse täiendav vastuvõtt vahetult enne uue õppeaasta algust või uue õppeaasta esimesel nädalal. Erandkorras (ootel avaldused, teistest muusikakoolidest) võetakse õpilasi kooli vastu õppeaasta keskel vabade kohtade olemasolul või koha vabanemisel. Vastuvõtukatsed viib läbi kooli direktori käskkirjaga moodustatud vastuvõtukomisjon. Vastuvõtukatsed protokollitakse.

Vastuvõtukatsetel hinnatakse õpilaskandidaati kuuepallisüsteemis 3 katse eest:

- ettevalmistatud laulu laulmine,
- helide järelelaulmine,
- rütmikatse.

Vastuvõtukatsete ja õppeprotsessi hindamine on sätestatud muusikakooli hindamise korras.

3. VALGA MUUSIKAKOOLI ÕPPEASTMED, -TASEMED JA -SUUNAD

Õppeastmed on:

- **eelõpe**, kestusega 1-2 õppeaastat, jaguneb omakorda:
  - **eelklass I**;
  - **eelklass II**;
- **põhiõpe**, mis jaguneb omakorda
  - **noorem aste** 1-4 õppeaastat;
  - **vanem aste** 5-7 õppeaastat;
- **lisaõpe**, kestusega 1-2 õppeaastat.

Võimalik on valida kolme **õppesuuna** vahel:

- **klassikaline**
- **pärimusmuusika**
- **rütmimuusika**

Õppeprotsessi intensiivsuse alusel eristatakse **õppetaseid põhiõppes**:

- **süvaõpet** ja
- **tavaõpet**

Põhiõppe kõrval on võimalik õppida ka **vabaõppes**.

Eelõppe ülesandeks on laste muusikaliste võimete väljaselgitamine, arendamine ja võimaluse korral nende individuaalõppega kohandamine ning suunamine põhi- või vabaõppesse.

Põhiõppe noorema astme ülesandeks on muusikaalaste algteadmiste ja oskuste omandamine ning arendamine tasemeni, mis võimaldab harrastusmuusikuna muusikakooslustes lihtsama repertuaariga kaasa lüüa.

Õppeastme lõpetamist kinnitab muusikakooli noorema astme lõputunnistus.

Põhiõppe vanema astme ülesandeks on muusikaalaste baastadmiste ja oskuste süvendamine professionaalsuse suunal.

Põhikooli vanem aste annab õppurile muusikateoreetilised teadmised, pillimänguoskuse ja koosmusitseerimise kogemuse, mis võimaldab õpinguid jätkata muusikakooli lisaastmes või keskastme muusikaõppeasutuses.

Õppeastme lõpetamist kinnitab muusikakooli täieliku kursuse läbimist tõendav tunnistus.

Lisaõpe on õppuritele, kes on:

- 1) edukalt läbinud põhiõppe ja omavad eeldusi tegutsemiseks kohalikes kunstilise isetegevuse kollektiivides;
- 2) orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele, kuid vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

Lisaõppe ülesandeks on anda õppurile võimalus saada täiendavaid teadmised ja arendada pillimänguoskust tasemeni, mis võimaldab õpinguid jätkata muusika-alases kutseõppes.

Vabaõpe võimaldab õppurile sobivas tempos ja tasemel arendada pillimängu- ja/või lauluoskust.

4. ÕPPEKAVADE (KOOS ÕPPEAINETE KIRJELDUSTEGA) LOEND

Õpetamine toimub direktori käskkirjaga kinnitatud õppekavade/ainekavade alusel, mis on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis.

- akordion = süvaõppe- ja tavaõppekavad (põhiõpe) ning vabaõppekava
- eelkool = põhiõpe
- flööt = põhiõpe
- kitarr = põhi- ja vabaõpe
- klaver = põhi- ja vabaõpe
- klarnet = põhiõpe
- laulmine = vabaõpe
- löökpillid = põhi- ja vabaõpe
- muusikalugu = põhiõpe
- orel = vabaõpe
- puhkpill = vabaõpe
- plokkfööt = põhiõpe
- pärimusmuusika = põhi- ja vabaõpe
- saksofon = põhiõpe
- solfedžo = põhi- ja vabaõpe
- süntesaator = vabaõpe
- vaskpillid = põhiõpe
- viiul = põhi- ja vabaõpe

Rütmimuusika osakonnas saavad lapsed õppetööd alustada peale noorema astme lõpetamist (alates 5. klassist). Õppetöö kestvuseks on 3 aastat. Õppetöö toimub rütmimuusika õppekava alusel, mis on koostatud üleriigilisele vastavale õppekavale tuginedes.

5. AINEKAVAD

5.1. Õppeaine nimetus: LAUL

Laulu eriala ainekava aluseks on üleriigiline rütmimuusika raamõppekava. Kuna hääel on õrn ja muutuv (häälemurre, tämbriiline muutus seoses vanusega) instrument, siis sõltub tema õppimise alustamine õpilase vanusest. Soovitav vanus laulmise õppimise alustamiseks on mitte enne kolmeteistkümnendat eluaastat.

Õppeaine üldesmärgid

Rütmimuusika laulu eriala õppeaine ülesandeks on õpetada muusikalist eneseväljendamist põhinedes pop- ja jazzmuusika väljendusvahenditele ning anda lauljale erinevates rütmimuusika stiilides vajaminevad fraseerimis-, improviseerimis- ja häälekasutusoskused. Arendada individuaalset meisterlikkust nii solisti kui ansambli lauljana ning ansambli mängu partnerina. Õppeaine edukal omandamisel on võimalik asuda edasi õppima professionaalset muusikaharidust andvatesse õppeasutustesse.

Õpiväljundid

Vokaaltehnika ja hääle tervishoiu põhimõtete tundmine

Õpilane oskab jälgida õiget laulja kehahoidu, kasutada laulja hingamistehnikat; omab teadmisi hääleparaadi ehitusest ning hääle tervishoiust, oskab häält lahti laulda; on omandanud vokaaltehnilised põhioskused.

Töö muusikateosega

Oskab kasutada muusikalisi interpretatsiooni võimalusi (fraseerimine, artikulatsioon, muusikaline vorm, dünaamika jne); suudab luua lihtsamaid improvisatsioone; tunneb erinevaid hääletehnikaid ja vokaalmuusika stiile, rakendab neid töös muusikateosega; oskab iseseisvalt planeerida tulemuslikku harjutamist, oskab analüüsida teose ülesehitust; oskab analüüsida oma esinemist, hinnata enda ja teiste vokaaltehnilist arengut.

Artistlikkus ja lavakultuur

Oskab esineda solisti, ansambli laulja või bändiliikmena, oskab esitada taustvokaali vastavalt põhialustele (dünaamiline ja harmooniline balanss, stiilitunnetus, taustalaulja rolli tunnetus); oskab käsitleda mikrofoni; tunneb esinemiskultuuri (lavaline käitumine, riietus jms).

Õpilane kultuurilooja ja tarbijana

Kujundab koostöös õpetajaga isikupärase ja mitmekülgse repertuaari (püsirepertuaar), oskab valikuliselt omandada repertuaari kuulmise järgi; külastab kontserte, on kursis muusikaliste päevakorraliste sündmustega; oskab hinnata kultuuriväärtusi.

Õppeaine sisu

- Laulja kehahoid ja hingamine;
- Vokaaltehnika põhitõdede omandamine; fraseerimis- ja väljendusoskuste omandamine läbi jäljendamise, kasutades noodi-, audio- ja videomaterjale ning elavas esituses ettekandmist;
- Hääleparaadi töö ja tervishoid;
- Hääle- ja hingamisharjutuste omandamine nii tööks tunnis kui ka iseseisvaks harjutamiseks;
- Repertuaari omandamise meetodika, praktiline solisti- ja ansambli töö oskuste arendamine;
- Improvisatsioonioskuste ja loovuse arendamine (tehnilised harjutused, transkriptsioonid, loovharjutused, vaba improvisatsioon);
- Rütmimuusikaalase terminoloogia omandamine
- Töö mikrofoniga; algteadmised lava- ja salvestustehnikast;
- Esinemiskultuur, lavaline liikumine;
- Muusika kuulamine, kontsertide külastamine.

Õppetöö vormid

Individuaaltund; iseseisev töö; rühmatund (vokaalansambel, koor, ansambel (bänd); avalik esinemine; osalemine konkurssidel; kontsertide külastamine ja analüüs (seminaridel, tundides vms); osavõtt laululaagritest, õpitubadest, õppereisidest jms projektidest; e-õpe.

Õppemeetodid

Praktiline lauluõpetus eriala- ning vokaalansambli tundides, mille väljund on praktiline lauljaoskuste arendamine.

Õppetöö mitmekesistamiseks fonogrammide ja *play-along* tüüpi õppematerjali kasutamine; õpilaste laulu helisalvestamine, videotreening ja eneseanalüüs; väljaspool kooli esinemisvõimaluste loomine.

Õppematerjalid on rütmimuusika noodi-, audio- ja videomaterjalid, elava esituse näited.

Õppevahenditena vajalikud klaver, CD-mängija, võimalusel ka arvuti, mikrofon ja helitehnika.

Hindamine

Laulueriala õppetulemuste hindamisel kasutatakse kombineeritud hindamist: sõnaline ja numbriline. Õppetulemuste hindamine toimub õppeperioodide lõpul ja jooksvate hinnetena koduste/ iseseisvate tööde ning avalike esinemiste eest. Hinnatakse iseseisva töö tulemust, tunnitööd, õpilaskontsertidel esinemist.

Programm

Tundide arv nädalas: 2 tundi (a' 35-45 min)

RM I õppeaasta (V õ/a) tavaõpe

Häälekool

Primaarsed teadmised laulmiseks - õige kehahoid, sügav ja rahulik hingamine. Hingamis- ja lõdvestusharjutused. Hääle tekitamise moodused, puhas intonatsioon. Hääleharjutused - toel laulmise saavutamine, tämbri kujundamine, selge artikulatsioon, hea diktsioon, hääleulatuse registrite laiendamine ning intonatsioonipuhtuse treening.

Õpisuunad

Kokkupuude erinevate muusikastiilidega (blues, pop, disco, swing, latin, beat jne) – kuulamine ja matkimine. Diktsiooni- ja rütmiharjutused. Selge artikulatsioon. Enese kuulamine. Tutvumine vokaalansamblilauluga. Töö mikrofoniga – mikrofonivõimalused, selle õige kasutamine.

Repertuaar

Õppeaasta jooksul õpitakse 10 laulu, sh erinevates pop-jazz stiilides (valikuliselt: blues, gospel, swing, bossanova, jazz-valss, muusikal) ja 1 eesti levimuusika klassika, sh vähemalt 1 võõrkeelne esitus.

Esinemine

Iga õppeperiood lõpeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 1-2 laulu. Õppeaasta lõpeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 2-3 laulu, millest vähemalt 1 eesti keeles.

RM II õppeaasta (VI õ/a) tavaõpe

Häälekool

Jätkub varasemalt omandatud vokaaltehniliste oskuste täiendamine. Lisaks: hääle kasutamise moodused Cathrine Sadolini klassifikatsiooni järgi – *neutral*, *curbing*, *overdrive*, *belting*. Erinevate tehnikate praktiseerimine vastavalt repertuaarivalikule, erinevad hääleefektid (*vibrato jms*). Häälediapasooni laiendamine kasutades eelpoolnimetatud mooduseid.

Õpisuunad

Vaba muusitseerimine, improvisatsioon. Trioolipõhine fraseering. Blues. Swing. Erinevad muusikastiilid. Soul, funky. Töö vokaalansamblis. Tutvus helivõimendussüsteemiga. Töö mikrofoniga.

Repertuaar

Õppeaasta jooksul õpitakse soovituslikult 10 lugu erinevates pop-jazzmuusika stiilides, neist 4 peavad olema eesti keeles (sh K. Kikerpuu, U. Naissoo, V. Ojakääru või A. Oidi laul).

Esinemine

Iga õppeperiood lõpeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 2 laulu. Õppeaasta lõpeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 3 laulu, millest vähemalt 1 eesti keeles.

RM III õppeaasta (VII õ/a) tavaõpe

Häälekool

Pidev ja teadlik hääletreening. Hingamis- ja hääleharjutuste omandamine iseseisvaks treeninguks. *Neutral, curbing, overdrive, belting* mooduste paindlik kasutamine vastavalt repertuaarivalikule. Häälediapasooni ühtlustamine. Vibrato tekitamine. Melismid. Hääleefektid.

Õpisuunad

Süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine, improvisatsioon. Scat-laulu olemus ja selle praktiseerimine. Rock. Bossa nova. Samba. Ballaad. Koostöö bändiga ja teiste eri kooslustega. Laulja roll instrumentaalansamblis.

Repertuaar

Õppeaasta jooksul õpitakse soovituslikult 10 lugu erinevates pop-jazzmuusikastiilides (sh filmimuusika ja muusikal), neist 4 peavad olema eesti keeles (sh 1 O. Ehala laul).

Esinemine

Iga õppeperiood lõpeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 2 laulu. III õ/a lõpeb lõpueksamiga. Õpilane esineb nii solisti, ansambli laulja või/ja bändiliikmena.

Lõpueksami nõuded

Esitada solistina neli pala:

- džässistandard (vabalt valitud saatega)
- pop-, rock- või blueslaul
- 1 osa lavateosel (film, muusikal) (vabalt valitud saatega, sh fono)
- vabalt valitud laul

Lisatingimused:

Repertuaari valikul jälgida, et kava oleks eriilmeline, hulgas vähemalt üks ballaad. Jazz-standard peab sisaldama vokaalimprovisatsiooni. Vähemalt 1 eelnimetatud lauludest on eesti keeles. 1 laulu võib esitada vokaalansambli liikmena (ka duetina).

Laulu saateks võib kasutada erinevaid ansamblikoosseise vastavalt kooli võimalustele; fonogramme, millele võib olla salvestatud ka taustvokaal. Vähemalt 1 laul peab olema ainult klaveri (või mõne muu pilli) saatel.

Soovitatavaid õppematerjale

Cathrine Sadolin. Complete Vocal Tehnique. Copenhagen K, Denmark. Shout Publishing, 2000, lk 255 koos CD-ga

Bob Stoloff. Scat! Vocal Improvisation Techniques. New York. Gerard and Sarzin Publishing Co., lk 128 koos CD-ga

Jamey Aebersold. Play-A-Long, Volume 1 - ... . New Albany. Jamey Aebersold Jazz, Inc.

Erinevad väljaanded koos CD-ga

www.sadolin.net

www.CompleteVocalTechnique.com

www.hot.ee/alexanderitehnika

www.aebersold.com

www.shermusic.com

LISA 1

SOOVITUSLIK VALIK STANDARDEID

When the Saints Go Marching In (*trad*)

Nobody Knows the Trouble I have seen (*spirituaal*)

Hello, Dolly (J. Herman) I Got Rhythm (*G. Gershwin*)

On the Sunny Side of the Street (*J. McHugh*)

Autumn Leaves (*J. Kosma*)

Now's the Time (*C. Parker*)

Tenor Madness (*S. Rollins*)

Summertime (*G. Gershwin*)

Girl from Ipanema (*A. C. Jobim*)

Blue Bossa (*K. Dorham*)

Cantaloupe Island (*H. Hancock*)

Watermelon Man (*H. Hancock*)

Pick up the Pieces (*Roger, Hamish*)

Yesterday (*Lennon-McCartney*)

Let it be (*Lennon-McCartney*)

Isn't She Lovely (*S. Wonder*)

Chameleon (*H. Hancock*)

Black Orpheus (*L. Bonfi*)

Mercy-Mercy (*J. Zawinul*)

Born to Be Wild (*M. Bonfire*)

Rock Around the Clock (*B. Haley*)

Guantanamera (*J. F. Diaz*)

Doxy (*S. Rollins*)

Mul meeles veel (*R. Valgre*)

Õige valik (*R. Valgre*)

Muinaslugu muusikas (*R. Valgre*)

Sinilind (*R. Valgre*)

Jaanipäev (*U. Naissoo*)

Märtsis algas mai (*U. Naissoo*)

Taas punab pihlapuu (*K. Kikerpuu*)

In a Sentimental Mood (*D. Ellington*)

Take the A Train (*B. Strayhorn*)

Caravan (*D. Ellington*)

Shake Rattle and Roll (*B. Haley*)

In the Mood (*G. Miller*)

So What (*M. Davis*)

Impressions (*J. Coltrane*)